

MARCUS BROTHERTON

SHIFTYHO VÁLKA

ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH PŘÍSLUŠNÍKA
BRATRSTVA NEOHROŽENÝCH

OMNIBOOKS

SHIFTYHO VÁLKA

Copyright © 2011 by Marcus Brotherton
First Edition: May 2011
© Translation Vlastimil Dominik
ISBN 978-80-905232-1-0

SHIFTYHO VÁLKA

ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH
SERŽANTA DARRELLA C. „SHIFTYHO“ POWERSE
LEGENDÁRNÍHO VYNIKAJÍCÍHO STŘELCE
BRATRSTVA NEOHROŽENÝCH

MARCUS BROTHERTON

OMNIBOOKS

2012

*VĚNOVÁNO 98 MLADÝM MUŽŮM
Z OKRESU DICKENSON VE VIRGÍNII,
KTEŘÍ BOJOVALI VE DRUHÉ SVĚTOVÉ
VÁLCE A NIKDY SE Z NÍ NEVRÁTILI DOMŮ.*

OBSAH

Úvod	9
1. Loterie generála Taylora	17
2. Neobyčejná země	27
3. Zábava a strach	39
4. Neprůstřelný	47
5. Tváře vytesané jako z kamene	63
6. Slovy nepopsatelné události	73
7. Rozkazy	83
8. Mlhavé vzpomínky na bitvy	95
9. Bláznivost	109
10. V bezpečí pouze pod zemí	119
11. Foy	133
12. Snad budeme skutečně žít	143
13. Na konci války	151
14. Změny doma	163
15. Jak se muž vyrovnává s válkou	175
16. Bratrstvo neohrožených	189
17. Poslední zahrada	199
Epilog	209
Poděkování a prameny	219

ÚVOD

Shifty Powers byl tiše mluvící vyškolený mechanik, který nikdy neusiloval o svou vlastní důležitost. Narodil se, vyrostl, oženil se, založil rodinu, pracoval, žil v penzi a zemřel v Clinchku, odlehlém hornickém městě v jihozápadní Virgínii. Kromě několika let strávených prací v Kalifornii a účasti ve válce vyjížděl ze svého rodného městečka jen zřídka. Na Shiftym bylo poznat, že to je horal, venkovský křupan. Rád chytal ryby, lovil, pracoval na své zeleninové zahradě a z přední verandy střílel z pušek na všelijaké cíle. Ve válce začal jako obyčejný vojín a skončil ji jako velitel družstva. Nikdy nevedl větší skupinu než dvanáct mužů. Po válce nikdy nebyl něčeho šéfem. Nikdy nezastával žádný veřejný úřad. Nikdy nevydělal hodně peněz. Nikdy neusiloval o dosažení současné definice úspěchu – popularity, moci nebo funkce. Přes tento obyčejný život svět dnes zná jeho jméno.

Proč?

Shiftyho proslulost samozřejmě souvisí s jeho příslušností k Bratrstvu neohrožených. Shifty Powers patřil do nyní legendární roty Easy, součásti 506. pluku výsadkové pěchoty, 101. výsadkové divize, elitní skupiny bojovníků ve druhé světové válce.

Bratrstvo neohrožených se zformovalo v Camp Toccoa, kde absol-

vovalo výcvik pod vedením drsného a kontroverzního kapitána Herberta Sobela. Po výcviku ve Spojených státech odjeli muži lodí *Samarra* k další bojové přípravě do Anglie. V den invaze na evropský kontinent seskočili na padácích v Normandii a později v Nizozemsku při operaci Market Garden. Probojovávali se Belgií, Francií a Německem, bojovali proti obrovské přesile, osvobozovali koncentrační tábory a v dubnu 1945 si v Hitlerově alpském útočišti připili na vítězství. Na své cestě se setkávali s horory a vítězstvími, stmelili se do rodiny vojáků, pomáhali obrátit vývoj druhé světové války a konec konců také běh dějin.

Existenci roty poprvé popsal v roce 1992 historik Stephen Ambrose ve své knize *Bratrstvo neohrožených*. Tom Hanks a Steven Spielberg převedli v roce 2001 Ambroseho knihu pod stejným jménem do desetidílného miniseriálu HBO. Seriál získal šest ocenění Emmy a celou řadu dalších cen a pořád ho často vysílají různé televizní stanice po celém světě.

Shifty Powers do této skupiny elitních vojáků velmi dobře zapadal. Jeho výsadková jednotka neměla mezi sebou skutečné odstřelovače, ale jestliže to některý z mužů uměl s puškou zvláště dobře, říkalo se mu „zkušený střelec“. Shifty Powers byl jedním z pouze dvou mužů v rotě o 140 vojácích, kteří toto označení zpočátku získali. Když přišlo na střelbu z pušky a zasažení nějakého určeného cíle, byl nejlepším z nejlepších.

Jeho spolubojovník Earl „One Lung“ McClung popsal Shiftyho takto:

Byl to vynikající střelec a také výborný kamarád. Na hlídkách přesně věděl, co dělá, a proto byl jedním z mála veteránů v rotě, kteří nebyli nikdy zraněni. V celé rotě měl nejlepší sluch. Slyšel úplně všechno, včetně nepřátelských stráží, lépe než kdokoliv jiný, a tak často naše hlídky vedl. Shifty Powers byl skvělý člověk, jeden z nejlaskavějších, jaké jsem kdy poznal. Nikdy jsem ho neslyšel říct o někom jiném něco špatného.

Přes svou dnešní proslulost nebyl Shifty v knize, ani v seriálu výrazně ztvárněn. Nebyl hlavní postavou, jako major Dick Winters. V seriálu nebyla ani jedna epizoda věnovaná Shiftymu, jako byla třeba ta

o zdravotníkovi Roeovi. Během žádné epizody jste nemohli slyšet Shiftyho monolog v interiéru jako byl ten Carwooda Liptona. Proč se tedy stal Shifty Powers dnes tak dobře známým? Myslím, že to je ze tří důvodů.

Zaprvé, Shifty Powers, kterého hrál Peter Youngblood Hills, byl jedním z hrstky mužů, kteří se objevili ve všech deseti epizodách seriálu HBO. Zřídka se tam objevuje v nějaké hlavní roli, ale je spolehlivě (možná i strategicky) vidět v pozadí mnoha scén. V Bastogne byl expertem na pušky, jehož se muži ptali, z jakých zbraní po nich nepřítel střílí. Dokázal to poznat jenom podle zvuku. V Carentanu byl výborným střelcem, kterého muži volali k sobě, když potřebovali zasáhnout nějaký zvlášť obtížný cíl. Shifty Powers byl typem tichého týmového hráče, na kterého se ostatní mohli vždy spolehnout. To je obdivuhodné.

Zadruhé, Shifty Powers byl (kromě toho seriálu i v reálném životě) džentlmenem. Se všemi byl dobrým kamarádem. Když byla v seriálu například scéna s vojínem Walterem Gordonem, kterému kapitán Sobel rozkázal, aby kvůli drobnému provinění za trest běžel sám na Mount Currahee, Shifty byl jedním ze tří mužů, kteří se ke Gordonovi dobrovolně připojili. Přátelé, kteří ho dobře znali, říkají, že byl přesně takovým typem člověka v reálném životě, člověka s altruistickou a laskavou povahou. Jeho vnučka Dawnyale Johnsonová ho popsala takto:

Museli jste si ho zamilovat. Šířil kolem sebe lidské teplo. Nezáleželo mu na tom, jak vypadáte nebo jestli máte titul PhD. Byl velmi upřímný – a byl přesně takový, jak na vás působil. Choval se k Tomu Hanksovi úplně stejně, jako k člověku pracujícímu ve Food City.

A zatřetí, Shifty je dnes dobře známý, protože zemřel 17. června 2009 zřejmě v době, kdy americké historii chyběli hrdinové. Reportérka Mary Katherine Hamová upozorňovala na množství webových stránek, na nichž se projevovala úcta Shiftymu, které se vyrojily téměř přes noc od Shiftyho skonu. Napsala, že „internetová komunita se může občas, mezi vystavováním videoklipů s přihlouplými kočičími triky, podporováním kariéry takového šuntu...jako je Lindsay Lohanová a posedlou kritikou postavy Jennifer Love Hewittové v bikinách, překonat a udělat něco obdivuhodného.“ (Viz Doslov, kde se dozvíte více

o tom, jak Shiftyho život i nadále ovlivňoval lidi dokonce i po jeho smrti.)

Shifty je všeobecně obdivován, protože jeho příklad nám pomáhá poznat, co má v životě skutečnou hodnotu. Byl to obyčejný člověk, který absolvoval vojenský výcvik, aby se stal nejlepším a nakonec vykonal mimořádné činy. Dělal dobře svou obtížnou práci a nepřítahoval na sebe pozornost. Z války se vrátil domů zdravý a rozhodl se žít pro svou rodinu a komunitu. Shiftyho životní příběh je inspirativní, protože zní tak prostě. Je inspirativní, protože je tak výjimečný.

Shiftyho příběh jeho slovy

Ačkoliv jsem mluvil s Shiftem Powersem mnohokrát telefonicky, neměl jsem nikdy tu čest poznat ho osobně. Informace pro tuto knihu pochází z řady zdrojů – z osobních rozhovorů s členy jeho nejbližší rodiny, s jeho přáteli a známými v rodném městě; z rozhovorů s muži z roty Easy, kteří s ním bojovali; z toho, co bylo o něm napsáno v článcích a jiných knihách; z telefonických rozhovorů s Shiftem předtím, než zemřel, z podkladů ke psaní jiné mé knihy, nazvané *We Who Are Alive and Remain*; a z nahraných příběhů v archivních zvukových a obrazových materiálech, ve kterých Shifty mluvil o svém životě.

Zaznamenané rozhovory mi skutečně pomohly vytvořit si představu o vyznění této knihy.

Měl jsem vzácnou možnost dostat se k asi deseti rozhovorům a strávil jsem několik týdnů přepisováním záznamů. Nechával jsem si procházet zvláštní Shiftyho frázování a volbu slov doslova ušima, hlavou, až do svých rukou. Tato příležitost mě přiměla napsat tuto knihu nezvyklou, dokonce kontroverzní formou.

Zjistíte, že kniha je napsána v první osobě („ich“ formou) na rozdíl od třetí osoby, kterou je napsána většina posmrtných memoárů. Musím předem vyslovit a možná trochu zdůraznit jasné varování: tuto knihu nenapsal Shifty Powers. Spíše se snažím co nejpřesněji prezentovat Shiftyho hlas. Ano, tato kniha je důsledně založena na faktech. Jsou to také domyšlené paměti. Tento formát jsem zvolil proto, že jsem chtěl, abyste si představili Shiftyho, jak sedí v pokoji s vámi a vypráví své příběhy vlastním hlasem. Nabízím vám, abyste mě obešli jako autora a setkali se s Shiftem Powersem přímo. Uvidíte jeho život jeho očima

a uslyšíte příběhy jeho ušima. Chci, abyste ho prostřednictvím stránek této knihy mohli poznat co nejdůvěrněji.

Powersova rodina s tímto řešením souhlasila. Byla to především láska a obdiv k jejich otci, manželovi a bratrovi, která vedla ke vzniku této knihy. Vdova po Shiftym, Dorothy, jeho děti Wayne Powers a Margo Johnsonová a jeho poslední žijící sourozenec, Gaynell Sykesová, všechno četli a rukopis knihy schválili.

První osobu jsem použil ještě z jednoho, zásadnějšího důvodu. Shifty mluvil jedinečným způsobem. Vyprávěl příběhy tak, jak to uměl jenom on. Mluvil hovorovým jižanským jazykem a já jsem chtěl tento jeho specifický rys v knize zachytit.

Shifty například používal skoro za každou větou slovo „víte“. Příhody často popisoval vytvářením paralelních vět – nejprve vyslovil souvětí a potom zopakoval první část věty, ale dodal jí jiný konec. Používal hovorové výrazy, byl spíš „naštvaný“ než „rozzlobený“. Kdekoliv to bylo možné, používal jsem v knize přesné Shiftyho fráze a způsob řeči z přepisu jeho nahraných slov. Chtěl jsem, abyste slyšeli a vnímali Shiftyho slova z první ruky.

Peter Youngblood Hills popisoval Shiftyho zvyky jako odraz povahy tohoto muže. Shifty byl skvělý člověk vedoucí klidný život a jeho řeč pramenila z překypující dobrosrdečnosti. Peter o Shiftym řekl:

Jeho řeč – to bylo jako píseň, když mluvil. Ve způsobu jeho mluvy se zračila hloubka jeho charakteru. Poslech jeho hlasu přinášel uklidnění, ale byla v něm i jemnost a lehkost. Často mluvil velmi pomalu a na konci vět zvyšoval hlas. Nebyl to ale vysoký ženský hlas. V této výšce byla schopnost se vám přiblížit. Mluvil jako sebejistý člověk, který ale nechce mluvit tak, aby nebyl slyšen.

Shifty byl tak skromný, že se dokonce až podceňoval. Sám sebe označoval jako „starého brblajícího venkovského balíka“, a zlehčoval téměř všechno, co řekl – ať už to byl jeho vlastní čin nebo hrůzy, zažité za války.

Válku mi například popisoval jednoduše, jako „nebyla to dobrá doba“. Shifty si samozřejmě uvědomoval důležitost toho, co udělal a kde byl. Ale věci zlehčoval, protože nikdy nechtěl být člověkem, který se chvástá. Ačkoliv byl obyčejným člově-

kem, žijícím v neobvyklé době, vždy si uvědomoval, kým ve svém nitru je.

Dokonce i ve stáří, když jsem s ním mluvil, chodil Shifty pružným krokem, jako by byl spojen se zemí. Po jeho předcích mu v žilách kolovala čerokézská krev, pokožku měl hladkou a světle červeně zbarvenou. Ostatních lidí se vyptával a mluvil, jako by vám naslouchal stejně zaujatě, jako povídal. Shifty Powers vás chtěl vtáhnout do každé úžasné události, která se kdy odehrála.

Velice se mi líbí ta poslední věta: Shifty Powers vás chtěl vtáhnout do každé úžasné události, která se kdy odehrála.

Následuje příběh seržanta Darrella C. „Shiftyho“ Powerse, legendárního ostrostřelce, patřícího do Bratrstva neohrožených. Na dalších stránkách vás zvu k setkání s tímto mužem, seznámení s ním a jsem přesvědčen, že si získá vaši hlubokou úctu.

Marcus Brotherton
Srpen 2010

*„Vykopej si hluboký okop.
Měj skloněnou hlavu.
A dávej si sakra pozor, aby se ti nezasekla puška.“*

Shifty Powers ve věku 81 let, rady mladému vojákovi.

LOTERIE GENERÁLA TAYLORA
Rakousko, 1945

Do svých dvaadvacátých narozenin jsem zabil osm lidí, víte? U těch osmi jsem si byl jistý, osm, které jsem si mohl jasně spočítat. Tato informace byla pevně uschovaná v mém nitru, a když se mě kdykoliv někdo, a zvláště když to bylo dítě, zeptal, jestli jsem za války někoho zabil, přísahám, že jsem zavrtěl záporně hlavou a tuto věc se nikdo nedověděl.

Necelý měsíc po mých narozeninách válka skončila. Všichni pili spoustu šampaňského a teprve tehdy se projevila únava. Všichni chtěli jen domů. Myslím, že jsme každopádně pocítovali vyčerpanost. Bylo těžké vyjádřit naše pocity správnými slovy. Možná to byl pocit marnosti, zdeptanost. Stejně jako všichni ostatní i já jsem toužil být zase doma, ale nemohl jsem počítat s tím, že bych do Spojených států zamířil brzo. Aby člověk mohl být demobilizován z armády, potřeboval 85 bodů. I když jsem prošel výcvikem v Toccoa jako jeden z původních příslušníků roty a sloužil jsem denně na frontě jako pěšák, průzkumník a výborný střelec ve všech taženích, počínaje Normandií, neměl jsem dostatek bodů. Podle tehdejšího způsobu uvažování mi chyběla jedna důležitá bojová zkušenost. Nevím proč, možná jsem měl nějakého zvláštního anděla strážného, který se o mě staral, ale nějak jsem se vy-

hnul všem kulkám, které byly na mě mířené. Na rozdíl od většiny mužů v rotě Easy jsem neměl odznak Purpurové srdce. V rotě, která měla 150 procent ztrát, jsem byl naprostou vzácností. Víte, nikdy jsem nebyl zraněn.

Nestěžoval jsem si, s nikým jsem o svých starostech nemluvil. Na konci války jsme vykonávali okupační službu v Zell am See, středně velkém městě v Rakousku, blízko úpatí Alp. Na vojančení to byla krásná krajina. Nikdo už nemusel vykonávat žádnou těžkou práci, možná kromě nějakého běhání a pořadového cvičení, abychom moc nezlenivěli. Bylo to skutečně nádherné místo s lesknoucí se hladinou jezera ve středu města. Páni, no teda – v porovnání s tou naštvaností, kterou jsme se právě probojovali, místo, kde jsme teď byli, vyvolávalo v člověku, i přes tu vyčerpanost, pocit téměř bezstarostnosti, jako když odpočívá na verandě po celodenní těžké práci.

Dokonce ani skopčáci nevyvolávali žádné problémy. Skoro každý den jste viděl nepřátelské vojáky sestupovat z Alp a vzdávat se spojeneckým armádám. Přicházeli dolů po stovkách, všichni hladoví a vysílení; byl to pohled hodně vzdálený od zabíjení a šarvátek, kterými jsme s nimi právě prošli. Hodně z těchto vojáků – no, často jsem o tom přemýšlel – třeba tento, by mohlo být mými dobrými kamarády. Mohli bychom toho mít hodně společného. Možná rád rybařil. Možná měl rád lov. Oni samozřejmě dělali to, co se od nich požadovalo a já jsem se pokoušel dělat to, co se očekávalo ode mne. Ale za jiných okolností bychom mohli být dobrými přáteli. Když se vzdali, postavili jsme kolem nich pár strážných, nakrmili je, a takhle pro nás válka skončila.

Je zvláštní, jak se jednotka, když projde spoustou bojů, pevně stmelí do formy bratrství. Myslím si, že někteří chlapi v rotě kvůli mně mezi sebou reptali. Muži s velkým počtem bodů měli odjet za tři týdny domů, ale v mém případě to mohlo trvat dalších šest měsíců nebo rok, možná ještě víc. Šířily se mezi námi fámy, že bychom se měli připojit k bojům v Tichomoří, a já jsem nikdy nepatřil k těm, kdo by se vyhýbal povinností, kdyby k tomu došlo. Ale ať už to dopadne jakkoliv a dalo se očekávat, že válka s Japonskem také brzy skončí, samozřejmě bych raději jel domů teď a ne později. Viděl jsem dost krvavých scén, aby mi stačily na celý život.

Ti stejní kamarádi museli dělat povyk dost hlasitý na to, aby ho slyšel někdo vysoce postavený, protože jednoho slunečného odpoledne

nám dal kapitán Speirs nástup do formace blízko náměstí, a já jsem si všiml jednoho nebo dvou veteránů s nezaměnitelnou jiskrou v očích. Bylo jasné, že se něco děje, ale nedokázal jsem přijít na to, co to je. To odpoledne, začátkem června 1945, kdy se všech 140 mužů roty Easy shromáždilo na náměstí, byl nádherný den. Většinu spolubojovníků už člověk ani nezná. Náhrady, které přišly, když někdo z nás byl zraněn nebo zabit. Pokoušel jste se co nejlépe spárovat náhradníka s jedním ze starších mužů, s člověkem, který už prošel bojem a přežil to. Když se vám to spárování podařilo, tak jste mohl náhradníka použít k tomu, co bylo potřeba, mohl do jednotky zapadnout a mohl to dokonce přežít. Ale snadněji se to řeklo, než udělalo. Znáám několik mazáků, kteří se ani nepokoušeli zapamatovat si náhradníkovu jméno. Když jste to udělal, stačilo, abyste se otočil a ten chlápek krvácel z břicha a volal maminku. Jakmile se něco takového stalo víckrát, tak jste si pak dával dost pozor na to, s kým budete kamarádit.

Tři čtyry vytvořily kolem kapitána Speirse půlkruh. Vyštěkl své obvyklé „roto, čty, *pó-zor!*“ a od dlažby zazněla ozvěna našeho přidupnutí a zarachocení pažeb pušek o zem. Okraj náměstí tvořilo panské sídlo a kostel s věží, a když kapitán Speirs zavrčel „pohov!“, ozvěna už nebyla tak zřetelná, my jsme se rozestoupili a trochu se uvolnili v ramenou.

„Generál Taylor si uvědomuje,“ zvolal kapitán Speirs, „že mnoho veteránů, včetně veteránů z Normandie, stále nemá pětadesát bodů, potřebných k demobilizaci z armády. Dnes, v den výročí invaze, generál schválil loterii, jejíž výherce z každé roty bude moci odjet domů. S okamžitou platností.“

Při vyslechnutí této novinky několik mužů tiše písklo. Chlápek vedle mě hlasitě polknul, jak mu vyschlo v krku při představě té příležitosti. Poručík Harry Welsh, energický sekáč a štábní důstojník naší jednotky, zalovil prsty v nastavené přilbě naplněné složenými papírky se jmény vojáků. Poručík Welsh se odmlčel, na chvíli zvedl přilbu do úrovně očí, myslím, že se trochu usmál, a pak podal vytažený papírek našemu veliteli. Kapitán Speirs ho rozložil, mlčky si pro sebe přečetl jméno, potom vypnul ramena, ale výraz ve tváři se mu nezměnil. Všichni jsme se předklonili a čekali na to šťastné jméno. Zaznamenal jsem mírný větřík časného léta, šustící v listovní buce po mé pravé straně. Někde na zalesněném úbočí kopce za panským sídlem se ozvalo

pisklavé volání tetřeva *ti-ti-ti-ti*. „No tak, no tak, dělej,“ zamumlal chla-
pík za mnou.

„Vítězem za rotu Easy...,“ kapitán Speirs slova kvůli zdůraznění ze sebe vyrážel, „je pořadové číslo jedna, tři, nula, šest, šest, dva, šest, šest...seržant Darrell C. Powers.“ Když říkal poslední část mého jména, zesiloval hlas jako rozhlasový komentátor. Kapitán, známý hlavně pro své nebojácné a zabijácké způsoby, musel přece jenom mít v sobě nějaký lidský cit.

Muži vypukli v jásot. Úsměv poručíka Welshe se změnil ve zjevný smích. „Tak takhle se to dělá, Shifty!“ vykřikl kdosi. Myslím, že to byl George Luz, chlápek, který se všemi vycházel, a dokázal dokonale napodobit mimiku kohokoliv. Bull Randleman, velký jako medvěd a výborný voják, se na mě šklebil ze zadních řad a vypadalo to, že mě chce poplácat po zádech. „Blahopřeji, Shifty!“ zvolal Randleman. „To se nemohlo podařit lepšímu člověku!“

Nevěřičně jsem vrtěl hlavou. Vyhrál jsem v loterii generála Taylora. *Domů* – potřeboval jsem tuto zvěst chvíli strávit. Na rtech se mi objevil slabý úsměv. Já, Shifty Powers, konečně půjdu domů.

Jakmile se naše formace rozpustila, přiběhli ke mně dva náhradníci a popadli mě za paži. „Za tu cestu domů ti dám tisíc dolarů,“ řekl jeden, úplně bez dechu. Ten druhý vypadal, jako by chtěl udělat to stejné. Nebylo pochyb o tom, že to mysleli vážně. Několik mužů vyhrálo spoustu peněz v kartách, a faktem je, že pro člověka, jako jsem byl já, představovalo tisíc dolarů hromadu peněz. Ale ještě než jsem si to mohl promyslet, zavrtěl jsem hlavou a řekl jsem, „ne, myslím, že prostě pojedu domů.“ A také to tak bylo. Jeden z těch mazáků, seržant Paul Rogers, se přiloudal, právě když ti náhradníci odcházeli. Všichni mu říkali Hayseed. Smál se zeširoka jako měsíček a potřásal mi rukou. Byl to jeden z mých nejlepších kamarádů v rotě, který zůstal naživu, a já jsem byl strašně rád, že se dočkal konce války. Nevěděl jsem, co mu mám říct, kromě „človče, Paule, já jsem v životě nikdy nic nevyhrál.“

Hayseedův úsměv se ještě rozšířil a pevněji mi stiskl ruku. „Shifty, všichni jsme ti to přáli.“ Měl v očích tu stejnou jiskru, jakou jsem viděl předtím u několika mužů. Podal mi prázdný vak, jako by se na to už předem připravil a dodal, „tak pojď, chci ti něco ukázat.“

Hayseed byl vrchní seržant naší čtyry, člověk, který se měl starat o jemu nejbližší vojáky. Neměl jsem moc věcí, které bych potřeboval

zabalit, ani moc suvenýrů z boje. Když jsme jednou procházeli Berchtesgadenem, šlohnul jsem jednu z těch velkých červených Hitlerových vlajek s černou svastikou. Vůbec jsem nevěděl, co si s tou obří starou ošklivou vlajkou kdy počnu, ale usoudil jsem, že k takovému nálezu, jako byl tohle, se pecivál jako já nedostane každý den. A to bylo všechno, co jsem měl.

Vyšli jsme. Myslel jsem si, že mě Hayseed vede jenom zpátky do baráku, aby mi pomohl sbalit věci, ale brzy jsme zahrnuli a zamířili ke skladu, který byl o pár ulic dál, kde vládl čilý ruch. Když jsme přišli ke dveřím, jediný strážný nám pokývl. Zarachotil klíčem v zámku a pustil nás dovnitř. Budova neměla okna a byla v ní tma jako v pytli. Hayseed rozsvítil stropní světla. Zalapal jsem po dechu.

„Teď, Shifty,“ řekl, „si můžeš vybrat, co chceš.“

Pro pánaboha, byla toho plná místnost. Kořist od skopčáků. Naskládaná v bednách, vyrovnaná v policích a na podlaze. Střelné zbraně. Haldy, hromady střelných zbraní. Pušky a pistole, karabiny, brokovnice a samopaly. Po tváři mi přeběhl úsměv.

„Myslel jsem si, že by to byl perfektní dárek na rozloučenou pro nejlepšího střelce v rotě Easy,“ řekl Hayseed a podal mi prázdný vak.

„Ale ne,“ řekl jsem a popošel dopředu. „Zapomínáš na Bucka Taylora. To je lepší střelec, než jsem kdy byl já. A Earl McClung, ten je určitě zdaleka nejlepší v rotě. No, doma ve Virginii, víš, můj táta..., tam byl člověk, který uměl střílet. Táta byl vynikající střelec, jo, to byl. Páni, ten člověk dokázal mouše ustřelit křídla.“

„Jen si ten vak naplň, Shifty,“ řekl Hayseed, ale nebyl naštvaný, vůbec ne.

Vybral jsem si pistole, jelikož jsem usoudil, že se dají nejsnadněji odnést. Beru si domů už svou M1 a nechce se mi tahat pět kilo navíc s další puškou, a tak jsem bral jenom pistole. Deset, možná dvanáct jich šlo do pytle, samé skvělé pistole. Jako nejlepší kusy ve své sbírce jsem si vyhlédl dvě automatické ráže 6,35 mm v soupravě, s perletí vykládanými rukojetmi, děsně krásné pistole. Hned vedle byla dvě podpažní pouzdra, jedno pod levou a druhé pod pravou paži. Tyto perletí zdobené pistole jsem si ihned připnul pod blůzu uniformy a zářil jsem, jako bych se právě chystal sníst mámin domácí čokoládový koláč, můj oblíbený moučník.

„Nákladáky budou brzy odjíždět,“ řekl Hayseed. „Měl bys pohnout

kostrou.“ Nádavkem mi ještě jednou potřásl rukou. Přikývl jsem. Nebylo dost času na to, abych se pořádně rozloučil. Myslím, že jsme oba věděli, jak se lidem v takových chvílích nedostává slov, protože mě poplácal po rameni, znovu se zešíroka usmál a já jsem opět přikývl. Takhle jsme se rozloučili.

Hayseed šel zpátky k rotě. Ovšem před odjezdem bylo potřeba udělat ještě jednu věc – bylo třeba položit otázku. Věděl jsem jakou, ale netušil jsem, jak ze sebe tu zatracenou otázku dostat, aby měla smysl, když ji položím. Pramenila ze zvláštního pocitu, který ve mně hlodal od chvíle, kdy válka skončila. Vlastně jsem ho zaznamenal už předtím, ale teprve na konci války jsem si uvědomil, že ji musím jednou vyslovit, možná dřív, možná později. Tížila mě v žaludku jako uvízlý kousek kukuřičného chleba. Tam jsem ji v sobě pevně držel. A tak jsem si pomyslel, že jestli bude někdo znát na moji otázku odpověď, tak to bude major Dick Winters.

Major byl ubytován o několik ulic dál v důstojnických kvartýrech. Když jsem zaklepal na dveře, strážný mi řekl – po schodech nahoru a přes salónek – a jak jsem zlehka našlapoval, dřevěné podlahy ani nezavrzaly. Major seděl venku na balkóně s vchodem z přijímacího salóнку. Balkón byl zalit slunečním světlem v ostrém kontrastu k tmavému salóнку, z kterého jsem ho nejprve zahlédl. Když jsem přišel k němu, zjistil jsem, že pracuje u malého stolku, který si tam pro to své papírování vynesl. Na stole byla sklenice s vodou. V dáli za ním se nad horami, shlížejícími na jezero, vznášel odpolední mlžný opar.

Major Dick Winters byl s námi od začátku. Tehdy v táboře Toccoa, kde jsme před třemi roky začínali s výcvikem, byl řadovým důstojníkem, poručíkem a velitelem čtyř v rotě Easy, a zodpovídal za čtyřicet, možná padesát mužů. Bojoval s námi bok po boku a vedl nás Normandií, kde se stal velitelem roty. Byl za větru a deště v Nizozemsku, brodil se ve sněhu a krvi v Bastogne, a kryl se před ostřelováním v tom svinstvu v Haguenau. Všichni vyšší důstojníci viděli, jaký to je obdivovaný vůdce, takže neustále rychle stoupal po žebříčku hodností jako jestřáb vznášející se z bidýlka. Když jsme byli v Rakousku, nastoupil po plukovníkovi Robertu Strayerovi do funkce velitele našeho praporu. Major Winters teď velel nějakým sedmi stovkám mužů.

„Nerad vás vyrušuji, pane,...vy jste...“, hledal jsem slova a zkoušel jsem to znovu. „Vy jste...“ zmlknul jsem a poslouchal. Někde vlevo

ode mne bublal potůček. Odhodlal jsem se k dalšímu pokusu. „No,... byla to dlouhá doba...“ Pořád jsem nebyl ani blízko toho, o čem jsem chtěl mluvit.

Major položil pero na stůl. „Máte všechno, co potřebujete, seržante Powersi?“ Mluvil klidně a plynule jako vždy.

„Ano, pane. Zabalil jsem si svou kořist. Hlavně pistole. Dokumenty budou hotovy za chvíli. Až zajdu na velitelství, dostanu tam doplatek žoldu.“

Major naklonil hlavu trochu na stranu a vyzval mě tak, abych řekl, co mám skutečně na srdci. Přehodil jsem si čepici z pravé ruky do levé.

„No, doma ve Virginii...“, začal jsem a zakolísal v kolenou. Hlavou mi prolétla myšlenka. Najednou se to všechno spustilo, odbylo se to rychleji, než stisknutí citlivé spouště, ale já se vám to všechno pokusím vyložit tak, abyste viděli, jak mi to vířilo hlavou.

Byl to pohled na sklenici vody, stojící na majorově stole, který všechno rozvířil. Ta voda, tak čistá, stojící tam, aby se člověk, když má žízeň, kdykoliv napil. Vyvolala vzpomínku na dobu, kdy rota Easy držela frontu u Bastogne. Skopčáci nás úplně obklíčili a všichni jsme mrzli ve sněhu. Hladoví, prochladlí, špinaví, páchnoucí. Blízko našich okopů byl zamrzlý potok a my jsme na něm prosekávali led, abychom měli vodu. Jen zřídka jsme si mohli rozdělat ohniček, abychom si rozpustili led, v žádném případě tehdy, když nás mohli vidět skopčáci. A tak jsme měli po většinu cesty přes Bastogne sucho v krku.

V ten konkrétní den panovala v rotě skutečně velká žízeň, víte, a starej Wild Bill Guarnere a Babe Heffron si povídali. Jsou to nejdrsnější chlápci v rotě Easy a Bill říká, „Babe, vezmi tamhle ten kanystr. Musíme chlapům přinést nějakou vodu.“ Jeden kluk z druhé roty byl u potoka s bajonetem včera a odsekával tam led. Teď tam ležela jeho přilba s dírou od pŕpalcové kulky přesně uprostřed. Jeden kluk viděl, co se stalo. „No jo,“ řekl ten chlápek. „Přiletěla tam P-47, ostřelovala to a trefila ho – byl to kluk z roty I – byl okamžitě mrtvý.“ Babe říká, „a sakra, jeden z našich letounů – vlastní střelba.“

Potřebovali jsme nutně vodu, víte, a Babe se rozhodl, i přes to nebezpečí, pro ni jít. K potoku bylo možná tak dvě stě metrů. Po celou dobu byl v otevřeném terénu, ohlížel se do lesa, naslouchal zvukům z oblohy, nervózní z toho, co tam, jak všichni víme, může být a ještě to není vidět. Už je blízko té přilby, protože je to jediné místo, kam se